

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 15 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Kutnie Wydział Cywilny w sprawie o sygnaturze akt I C 1215/13 z powództwa B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G. przeciwko K. K. o zapłatę:

1. umorzył postępowanie co do kwoty 437,24 zł;
2. oddalił powództwo w pozostałej części;
3. zasądził od B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G. na rzecz K. K. kwotę 2.952,00 zł, w tym 23% VAT tytułem wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu adw. A. O..

Swoje rozstrzygnięcie Sąd I instancji oparł na ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych, które przedstawiają się następująco:

W dniu 18 marca 2008 roku pozwana zawarła z (...) Bankiem S.A. w W. umowę kredytu gotówkowego. Pozwana zobowiązała się do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w 72 ratach płatnych w kwotach: 265,48 zł - pierwsza rata oraz po 258,33 zł – każda kolejna rata. Z uwagi na zaległości z tytułu nieterminowej spłaty kredytu w dniu 8 kwietnia 2011 roku (...) Bank S.A. wystawił przeciwko pozwanej bankowy tytuł egzekucyjny. Następnie wnioskiem z dnia 19 kwietnia 2011 roku (...) Bank S.A. wystąpił do Sądu o nadanie klauzuli wykonalności wystawionemu tytułowi egzekucyjnemu. Na podstawie umowy cesji z dnia 26 kwietnia 2011 roku powód nabył od (...) Banku S.A. wierzytelność objętą żądaniem pozwu. Pismem z dnia 21 listopada 2011 roku powód wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 10.824,50 zł w terminie 7 dni pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową. Na dzień 8 sierpnia 2013 roku wierzytelność względem pozwanej określona została na kwotę 12.307,64 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Sąd meriti wyjaśnił, że

w niniejszej sprawie oznacza to, że skoro powód domaga się zapłaty określonej kwoty wynikającej ze wskazanej umowy, to na nim spoczywa ciężar udowodnienia skutecznego nabycia istniejącej wierzytelności. Mając powyższe na uwadze Sąd a quo podniósł, że według powoda dowodem potwierdzającym wysokość zadłużenia pozwanej jest wyciąg z jego ksiąg rachunkowych, a także bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony przez poprzedniego wierzyciela. Powód wywodzi swoje żądanie z faktu wypowiedzenia umowy kredytowej zawartej z pozwaną w dniu 11 marca 2011 roku. Sąd meriti podkreślił, że dokument wypowiedzenia nie został załączony przez powoda. Jak wskazał sam powód, dokument ten nie został mu przekazany przez poprzedniego wierzyciela. W toku postępowania pierwszoinstancyjnego powód podniósł, że wymagalność całego roszczenia objętego powództwem potwierdza bankowy tytuł egzekucyjny zaopatrzonej w klauzulę wykonalności. Zdaniem Sądu Rejonowego, ponieważ powód nie załączył do pozwu dokumentu potwierdzającego wypowiedzenie umowy kredytowej zawartej przez pozwaną, nie udowodnił tym samym, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu został złożony w terminie, co winien był uczynić, ponieważ wnosząc pozew

w niniejszej sprawie, to powód wywodzi z tego faktu skutki prawne. Sąd I instancji podkreślił, że gospodarzem procesu cywilnego jest powód, który kierując do sądu określone żądanie ma obowiązek wykazania jego zasadności. Nie czyniąc tego naraża się na negatywne konsekwencje procesowe. Sąd a quo wskazał, że w przedmiotowej sprawie powód udokumentował datę powstania zobowiązania pozwanej, natomiast nie jest znana data wypowiedzenia umowy kredytowej. W ocenie Sądu meriti w tym stanie rzeczy nie sposób

w dacie orzekania wyliczyć kwoty odsetek należnych od pozwanej na rzecz powoda z uwagi na fakt, że nie jest znana data, od której kredyt zaciągnięty przez pozwaną na podstawie umowy z dnia 18 marca 2008 roku został postawiony w stan wymagalności. Sąd I instancji podkreślił, że inaczej kształtują się odsetki od całości kwoty zadłużenia, inaczej

zaś od poszczególnych rat kredytu. Wobec powyższego w ocenie Sądu a quo brak jest podstaw do uwzględnienia powództwa. W konsekwencji Sąd Rejonowy w odniesieniu do kwoty 437,24 zł umorzył postępowanie z uwagi na cofnięcie pozwu w tym zakresie, natomiast w pozostałej części powództwo oddalił.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł powód, zaskarżając wyrok w części, to jest co do punktu 2.

Zaskarżonemu wyrokowi powód zarzucił:

1. naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. polegające na błędnym uznaniu przez Sąd, że strona powodowa nie przedłożyła dowodów na poparcie swoich twierdzeń oraz wniosków, z których wywodzi skutki prawne, co miało istotny wpływ na wynik sprawy;
2. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez pominięcie przy swej ocenie przedłożonych przez powoda dowodów w postaci: bankowego tytułu egzekucyjnego wraz z postanowieniem, dokumentacji kredytowej, co miało istotny wpływ na wynik sprawy;
3. naruszenie art. 231 k.p.c. polegające na jego niezastosowaniu i uznaniu faktu wypowiedzenia umowy kredytu za nieudowodniony, podczas gdy fakt ten należało wyprowadzić z innych ustalonych faktów, to jest nadania klauzuli wykonalności na wystawiony przez bank bankowy tytuł egzekucyjny oraz faktu wszczęcia i prowadzenia egzekucji na podstawie niniejszego (...), co miało istotny wpływ na wynik sprawy;
4. naruszenie art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez całkowite pominięcie wniosku w przedmiocie przeprowadzenia dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach postępowania klauzulowego prowadzonego przed Sądem Rejonowym w K. I Wydział Cywilny (sygn. akt I Co 1085/11), w szczególności o przeprowadzenie dowodu z Umowy, na okoliczność zawarcia Umowy przez pozwaną z poprzednim wierzycielem, treści zobowiązania zaciągniętego przez pozwaną, istnienia zadłużenia z uwzględnieniem wysokości poszczególnych jego składowych oraz zasad ich naliczenia a także z dokumentów znajdujących się w aktach postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kutnie A. M. (sygn. akt Km 2423/11), w szczególności o przeprowadzenie dowodu z (...) oraz postanowienia o zakończeniu postępowania egzekucyjnego, na okoliczność bezskuteczności prowadzonej przeciwko pozwanej egzekucji, co miało istotny wpływ na wynik sprawy;
5. nierozpoznanie istoty sprawy.

W oparciu o powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez zasądzenie na rzecz powoda od pozwanej kwoty 11.870,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto skarżący wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych za I i II instancję.

Na rozprawie odwoławczej w dniu 1 czerwca 2015 roku pełnomocnik pozwanej wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa adwokackiego z urzędu oświadczając, że nie zostały one zapłacone w całości ani w części.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna i skutkuje uchyleniem zaskarżonego wyroku oraz przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temuż Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy. Wyjaśnieniem pojęcia „nierozpoznanie istoty sprawy” zajmował się Sąd Najwyższy

w rozlicznych swoich orzeczeniach. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy Sąd I instancji nie orzekł merytorycznie o żądaniu strony, zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo pominął merytoryczne zarzuty pozwanego i w swoim rozstrzygnięciu w istocie nie odniósł się do tego co było przedmiotem sprawy (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 roku, sygn. akt II CKN 897/97, Lex nr 34232; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 1998 roku, sygn. akt II CKN 838/97, Lex nr 50750; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 1999 roku, sygn. akt III CKN 151/98, Lex nr 519260; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2002 roku, sygn. akt I CKN 486/00, Lex nr 54355; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2005 roku, sygn. akt III CK 161/05, Lex nr 178635; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 listopada 2007 roku, sygn. akt I PK 140/07, Lex nr 470311).

W niniejszej sprawie powód celem wykazania zasadności roszczenia, przedłożył umowę kredytu gotówkowego z dnia 18 marca 2008 roku zawartą pomiędzy pozwaną a (...) Bankiem S.A. w W. (k. 27-29), bankowy tytuł egzekucyjny z dnia 8 kwietnia 2011 roku (k. 33), wniosek z dnia 19 kwietnia 2011 roku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu (k. 34), wniosek z dnia 5 lipca 2011 roku o wszczęcie egzekucji przeciwko pozwanej (k. 35-36), wyciąg z umowy cesji wierzytelności wraz z wyciągiem z załącznika (k. 37-38, 41), wyciąg z ksiąg rachunkowych powoda (k. 42), zawiadomienie pozwanej o cesji wierzytelności (k. 44), wezwanie do zapłaty z dnia 21 listopada 2011 roku (k. 46).

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że pozwana zawarła w dniu 18 marca 2008 roku z (...) Bankiem S.A. w W. umowę kredytu gotówkowego. Pozwana miała spłacić zaciągnięty kredyt w 72 ratach, płatnych w kwotach: 265,48 zł - pierwsza rata oraz po 258,33 zł - każda kolejna rata. W dniu 8 kwietnia 2011 roku (...) Bank S.A. w W. wystawił przeciwko pozwanej bankowy tytuł egzekucyjny. Jednocześnie Bank potwierdził, że roszczenie wynikające z zobowiązania dłużniczki jest wymagalne. Postanowieniem z dnia 2 maja 2011 roku Sąd Rejonowy w Kutnie, nadał załączonemu do pozwu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności. W oparciu o tenże tytuł (...) Bank S.A. w W. prowadził przeciwko pozwanej postępowanie egzekucyjne, wszczęte w oparciu o wniosek Banku z dnia 5 lipca 2011 roku. Umową z dnia 26 kwietnia 2011 roku (...) Bank S.A. w W. przelała na rzecz powoda pakiet wierzytelności, w tym także wierzytelność wynikającą z zawartej z pozwaną umowy kredytu.

Powyższe okoliczności znajdują potwierdzenie w dokumentach załączonych do akt niniejszej sprawy, których to w toku postępowania pozwana nie kwestionowała.

W szczególności pozwana nie podważyła mocy dowodowej bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 8 kwietnia 2011 roku, który po zaopatrzeniu w klauzulę wykonalności stanowił podstawę do prowadzenia przeciwko niej postępowania egzekucyjnego. Podkreślić należy, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby pozwana wniosła zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w Kutnie w przedmiocie nadania bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, wystawionemu przeciwko niej, klauzuli wykonalności, bądź aby wystąpiła, w związku z prowadzonym przeciwko niej w oparciu o przedmiotowy bankowy tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności postępowaniem egzekucyjnym, o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Skoro zatem powód wykazał, że nabył wierzytelność wobec K. K., to pozwana będąc stroną umowy kredytu, zobowiązana była, zgodnie z art. 353 § 1 k.c., świadczenie z niej wynikające spełnić, zaś powód, na którego zgodnie z art. 509 § 1 k.c., została przelana wierzytelność, mógł domagać się od pozwanej spełnienia świadczenia.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym, pozwana podniosła zarzut przedawnienia, oraz oświadczyła, że nie posiada żadnych dokumentów związanych z zaciągniętym kredytem (k. 6 i 7). Zarzut przedawnienia był jedynym zarzutem, który pozwana podniosła, kwestionując żądanie pozwu. Pozwana nie twierdziła, że roszczenie objęte żądaniem pozwu nie powstało, czy też że jest niewymagalne. Skarżący sprecyzował, co składa się na objętą żądaniem pozwu kwotę, a pozwana nie kwestionowała roszczenia powoda co do wysokości. Zgodnie z art. 117 § 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia. Zarzut przedawnienia podnosi się zatem przeciwko roszczeniu, które istnieje,

a do zaspokojenia którego dłużnik chce się uchylić, ze względu na upływ czasu.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że jak wynika z art. 513 § 1 k.c., dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie. Pozwana miała zatem możliwość podnoszenia przeciwko roszczeniu powoda wszelkich zarzutów, w tym także zarzutów dotyczących nieistnienia wierzytelności, która była przedmiotem przelewu, czy też jej niewymagalności. Żadnego z tych zarzutów pozwana nie podniosła, powołując się wyłącznie na zarzut przedawnienia.

Mając na uwadze powyższe wskazać należy, że rozkład ciężaru dowodu określony w art. 6 k.c. (którego procesowym odpowiednikiem jest art. 232 k.p.c.) nie może być rozumiany w ten sposób, że ciężar dowodu zawsze spoczywa na powodzie. W razie sprostania przez powoda ciężącym na nim obowiązkiem dowodzenia, na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia ekscerpcji i faktów uzasadniających oddalenie powództwa. Jeśli więc powód wykazał wystąpienie faktów istotnych z punktu widzenia zastosowania konkretnej normy prawa materialnego, a więc faktów przemawiających za słusnością dochodzonych pretensji, wówczas to stronę pozwaną obarcza ciężar udowodnienia okoliczności niweczących żądanie, w tym także okoliczności świadczących o zasadności podniesionego zarzutu przedawnienia.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy nie odniósł się w żadnym zakresie do podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia, stwierdził natomiast, że skoro nie jest znana data wypowiedzenia umowy kredytowej, to w konsekwencji powództwo należało oddalić. Powyższe stanowisko Sądu I instancji jest dla Sądu Okręgowego niezrozumiałe. Sąd Rejonowy w swoim rozstrzygnięciu zaniechał zbadania materialnej podstawy dochodzonego przez powoda roszczenia, a także całkowicie pominął zgłoszony przez pozwaną zarzut przedawnienia, a zatem nie odniósł się do tego, co było przedmiotem sprawy. Podkreślenia wymaga, że jako przyczynę oddalenia powództwa Sąd meriti wskazał niemożność wyliczenia odsetek, nie odnosząc się do kwoty kapitału. Tym samym stwierdzić należy, że Sąd I instancji nie rozpoznał sprawy co do istoty. W konsekwencji celowym było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Zaznaczyć trzeba, że choć zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c. uchylenie wyroku ma charakter fakultatywny i sąd drugiej instancji może orzec merytorycznie w razie nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji, to jednak w doktrynie i orzecznictwie słusznie zwraca się uwagę na związane z taką sytuacją ryzyko pozbawienia stron jednej instancji merytorycznej (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2002 roku, sygn. akt I CKN 1149/00, LEX nr 75293). Oznaczałoby to w rzeczywistości rozpoznanie istoty sprawy tylko w jednej instancji. Zmiana rozstrzygnięcia przez Sąd Okręgowy mogłaby dać stronie podstawę do zarzutu pozbawienia jej prawa do zaskarżenia orzeczenia sądu odwoławczego w rozumieniu wynikającej z art. 78 i art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasady kontroli orzeczeń i postępowania sądowego. Uwzględnienie konstytucyjnych standardów w zakresie prawa do sądu i dwuinstancyjnego postępowania nakazywało zatem uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Wskazać również należy, że ponieważ Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy ocena przez Sąd II instancji podniesionych w apelacji pozostałych zarzutów stała się tym samym zbędna.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok w punkcie 2 i w punkcie 3 i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu za drugą instancję.

Rozpoznając sprawę po raz kolejny Sąd Rejonowy winien przede wszystkim, na podstawie wszechstronnej i rzetelnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego znajdującego się już w aktach sprawy, a także dostarczonego ewentualnie

w dalszej części postępowania przez strony, jak i wnioskowanego przez stronę powodową poczynić stanowcze ustalenia, co do zawarcia umowy pożyczki i jej warunków, a następnie ustalić czy doszło do skutecznego nabycia wierzytelności przez stronę powodową. Sąd I instancji powinien także poczynić szczegółowe ustalenia co do wysokości zadłużenia pozwanej względem powoda wynikającego z umowy kredytu gotówkowego, w tym zwłaszcza Sąd ten winien

ustalić, jakie kwoty kapitału oraz odsetek na to roszczenie się składają, jak również, w jakiej części dochodzona przez powoda należność została już spłacona. Sąd Rejonowy winien nadto rozważyć czy umowa kredytu gotówkowego zawiera klauzule abuzywne. Ocena Sądu Rejonowego powinna również dotyczyć podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia. Dopiero tak poczynione ustalenia pozwolą Sądowi Rejonowemu na wydanie prawidłowego rozstrzygnięcia.